

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/221/2016
Identifikačné číslo spisu: 1111244804
Dátum vydania rozhodnutia: 14.06.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Oľga Trnková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1111244804.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu G. G., bývajúceho v R., zastúpeného AK FUTEJ & Partners, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Radlinského 2, v mene a na účet ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Daniel Futej, CSc., proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Národná banka Slovenska, so sídlom v Bratislave, Imricha Karvaša 1, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 11 C 207/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. júla 2016 sp.zn. 5 Co 268/2015, 5 Co 269/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa v konaní domáhal náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“). Tvrdil, že škoda mu vznikla zanedbaním náležitého bankového dohľadu Národnej banky Slovenska (ďalej len „NBS“) nad činnosťou Podielového družstva slovenské investície, ktorému zveril svoje financie za účelom ich zhodnotenia, zaznamenal však finančnú stratu, za ktorú zodpovedá štát.

2. Žalovaná namietala, že NBS nezanedbala bankový dohľad.

3. Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 12. novembra 2014 č.k. 11 C 207/2011-354: a/ zamietol žalobu vo veci samej, b/ žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Výrok rozhodnutia vo veci samej odôvodnil neopodstatnenosťou žaloby danou tým, že NBS nezanedbala bankový dohľad, v dôsledku čoho žalobca nemá právo na náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z.; tento výrok napadol žalobca odvolaním.

4. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 26. júla 2016 sp.zn. 5 Co 268/2015, 5 Co 269/2015, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a odvolanie žalobcu z 3. februára 2015 odmietol. Žalovanej nepriznal

náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Potvrdzujúci výrok odôvodnil vecnou správnosťou skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie. O trovách konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 CSP.

5. Proti potvrdzujúcemu výroku uvedeného rozsudku krajského súdu podal dovolanie žalobca z dôvodu, že: a) súde mu nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP), b) napadnutý rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Podľa názoru dovolateľa sú rozhodnutia súdov oboch inštancií svojvoľné, arbitrárne, nepreskúmateľné, založené na nedostatočných skutkových zisteniach a ich nesprávnom právnom posúdení, ku ktorému došlo aj tým, že súde opomenuli zohľadniť judikatúru, ktorá je pre neho priaznivá. V konaní predložené dôkazy jasne preukazujú, že NBS zanedbala náležitý bankový dohľad porušením povinností, výpočet ktorých obsahuje dovolanie. I keď rozsudok súdu prvej inštancie spočíval na nesprávnych záveroch, odvolací súd ho potvrdil ako vecne správny, pričom sa stotožnil s názorom, že k zanedbaniu bankového dohľadu nedošlo. Z týchto dôvodov dovolateľ žiadal napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

6. Žalovaná navrhla dovolanie v celom rozsahu odmietnuť alebo zamietnuť.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP).

8. Najvyšší súd už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 opakovane (pozri napríklad sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014) uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom, vrátane odvolacieho konania (m. m. I. ÚS 4/2011).

9. Aj po zmene právnej úpravy civilného sporového konania (vrátane odvolacieho konania), ktorú priniesol CSP v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [k tomu porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012)].

10. Prípustnosť dovolania sa v novej právnej úprave v porovnaní s úpravou účinnou do 30. júna 2016 zásadným spôsobom zmenila. Právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016 nanovo a v porovnaní s predchádzajúcou úpravou odlišne (prísnejšie) formuluje náležitosti dovolania. Oproti úprave účinnej pred týmto dňom ide ďalej v tom zmysle, že nevyžaduje len to, aby bol dovolateľ [fyzická osoba, ktorá nemá právnické vzdelanie (poznámka odvolacieho súdu: ďalší text tohto uznesenia sa týka takéhoto dovolateľa)] zastúpený advokátom, ale aj to, aby už podané dovolanie bolo spísané advokátom (§ 429 ods. 1 veta druhá CSP). Zmyslom tejto právnej úpravy je vytvoriť v civilnom sporovom konaní procesný filter na zjavne neopodstatnené, neprípustné, protirečivé alebo rozporuplné dovolania a zabezpečiť, aby podané dovolanie malo všetky potrebné náležitosti.

11. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu

podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

14. Veľký senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodnutím z 19. apríla 2017 sp.zn. 1 VCdo 2/2017 dospel k záväznému právnomu názoru (§ 48 ods. 3 CSP) , že je neprípustné, aby strana sporu v podanom dovolaní kumulovala dôvody prípustnosti dovolania zároveň podľa § 420 aj § 421 CSP. Pokiaľ ale napriek tomu dovolateľ uvedie, že jeho dovolanie je prípustné podľa § 420 a tiež § 421 CSP, dovolací súd sa obmedzí na posúdenie prípustnosti dovolania iba podľa ustanovenia § 420 písm. a/ až f/ CSP.

15. S ohľadom na vyššie uvedené sa najvyšší súd ďalej zaoberal len vadami § 420 písm. f/ CSP, ktoré dovolateľ namietal v podanom dovolaní. Civilný sporový poriadok v § 431 ods. 2 CSP uvádza, že dovolateľ má dovolací dôvod podľa ustanovenia § 420 vymedziť tak, že uvedie v čom táto vada spočíva. Zákon teda kladie na vymedzenie takéhoto dovolacieho dôvodu prísne kvalitatívne nároky, čo súvisí aj s požiadavkou povinného zastúpenia. Dovolateľ je povinný presne označiť vady ak ich tvrdí podľa § 420 písm. f/ CSP a uviesť, v čom spočívajú, v nesplnení ktorej z podmienok konania, ktorých následkom je zmätočnosť rozhodnutia.

16. Požiadavka Civilného sporového poriadku na vymedzenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP ako dovolacieho dôvodu v súlade s § 431 ods. 2 CSP preto nie je splnená, ak dovolateľ neoznačí vady, ktorých následkom je zmätočnosť rozhodnutia.

17. Žalobca uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v tomto ustanovení, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

18. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp.zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

19. Pod pojmom „procesný postup“ sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej

účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

20. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013).

21. Zo zásady, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, vychádza aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

22. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery; medziiným uviedol dôvody, so zreteľom na ktoré dospel k záveru, že k žalobcom tvrdenému zanedbaniu dohľadu zo strany žalovanej nedošlo. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil spôsobom priečiacim sa zákonu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

23. Obdobne prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá (a účinky umožňujúce meritórny dovolací prieskum nevyvoláva ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (porovnaj najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

24. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá ani nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012 a pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

25. Najvyšší súd taktiež už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa strane neznesie právnym posúdením (pozri R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

26. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu je procesne neprípustné, a

preto nemohlo dôjsť k uskutočneniu meritórneho dovolacieho prieskumu. Najvyšší súd preto jeho dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

27. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.